

164 ГПИЕ “М. де Сервантес”

Проект по “Свят и личност” април 2013 г.

Изработен от
Марин, Алеко, Йоан, Пламен и Калоян
12 В клас

Целта на проекта ни

- Решихме да завършим започнатия от наши предшественици проект, свързан със забележителности около гимназията ни – сгради, имена на улици, домове на известни личности.
- За тази цел използвахме данни и снимков материал от забравените архиви и разбира се – от интернет.
- По този начин искаме да оставим нашия завет за идните поколения и всички, таящи любопитство към Испанската гимназия и историческата значимост на заобикалящите я улици и булеварди, носещи уникална атмосфера.

Искри от миналото

ОБОРИЩЕ

Поглед по улица "Оборище" към храма "Св. Александър Невски", вляво - народната библиотека в строеж, началото на 40-те години .

Името на улицата идва от проведеното в местността Оборище Първо българско народно събрание. То протича от 14 до 16 април 1876 г. край Панагюрище и е свикано по решение на Гюргевския революционен комитет, за да се уточнят въпросите, свързани с хода на подготовката на Априлското въстание.

Поглед към Военното училище, в дясно - Докторската градинка, на преден план - ул. "Оборище" 1907 г.

В хилядолетната история на Сердика-Средец-София, улица "Оборище" е направо младенец. Прокарването ѝ е проектирано в първия градоустройствен план на столицата (1879), известен като Батенбергов. В първоначалната идея заляга и изграждането на площад "Цар Освободител" върху терена, който по-късно се превръща в познатата ни Докторска градина. Но плановете се променят в крачка, а обособеният площад "Св. Александър Невски" задава нова номерация на улицата. За кратко бързо развиващият се град превръща "Оборище" в една от най-престижните улици на следосвобожденския град. Зад стените на неговите достолепни къщи, строени от индустриалния, търговски, политически и културен елит на страната, се е притурило (и до днес) влияние върху целия живот на България. Така ул. "Оборище" се обособява като предпочитано място за живеене на силните на деня, все едно към коя историческа епоха принадлежат.

Докторската градина

- Докторската градина днес и преди 100 години

Названието си паркът получава по името на намиращия се в него Докторски паметник, изграден в памет на загиналите медицински работници в Руско-турската освободителна война от 1877-1878 г., повечето от които са работили в мисията на Руския Червен кръст и са паднали в сраженията при Плевен, Пловдив, с.Мечка и на връх Шипка. Паметникът е изграден през 1883-1884 г. по проект на руския архитект от чешки произход Антоний Осипович Томишко. Паркът се намира на територията на бивши турски гробища.

Opera Italiana Pro Oriente

Фасадата на сградата през 20-те години и гърбът ѝ днес.

На ул. Оборище 5 се намира някогашната сграда на института "Opera Italiana Pro Oriente" или "Италианско дело за Изтока". Той е основан в началото на 20-те години от Франческо Галони, апостолически легат в България. Институтът се занимава с благотворителна дейност, популяризира италианския език и култура, издава италианска литература и списание. Масивната сграда е построена с помощта на италианската държава. В нея се е намирал и институтът "Леонардо да Винчи", който представлява частна смесена прогимназия. След 1944 г. сградата е национализирана и в нея се настанява Националното музикално училище. Днес тя отново е възстановена на католическата църква.

Къщата на Дончо Палавеев

Оттатък ул. “Кракра”, на “Оборище” № 15, е къщата на Дончо Палавеев, голям тютюнотърговец. Тя е построена през 1921 г. в стил “ар деко”, какъвто е и Мавзолеят на Априлското въстание в центъра на Копривщица, вдигнат с негови средства. Непосредствено след Втората световна война в нея се е помещавал щабът на Червената армия, базирана у нас. В момента в нея е настанен Британският съвет и консулският отдел на Холандското посолство.

Музикално училище “Любомир Пипков”

Непосредствено до него на № 17 е триетажната сграда, построена през 60-те години за обитаване от комунистическата върхушка. В нея за известно време живее Тодор Живков и още – Станко Тодоров, Георги Цанков, Живко Живков, Григор Стоичков и др. В началото на 90-те години САЩ си харесаха сградата за нужди на посолството, а премиерът Филип Димитров бе готов услужливо да им я предостави. “Музикалната стачка” и демонстрациите на децата от училище “Любомир Пипков”, подкрепени от всички софиянци, осуетиха тази амбиция и до днес то се помещава там. Като добавка в двора бе построена концертна зала.

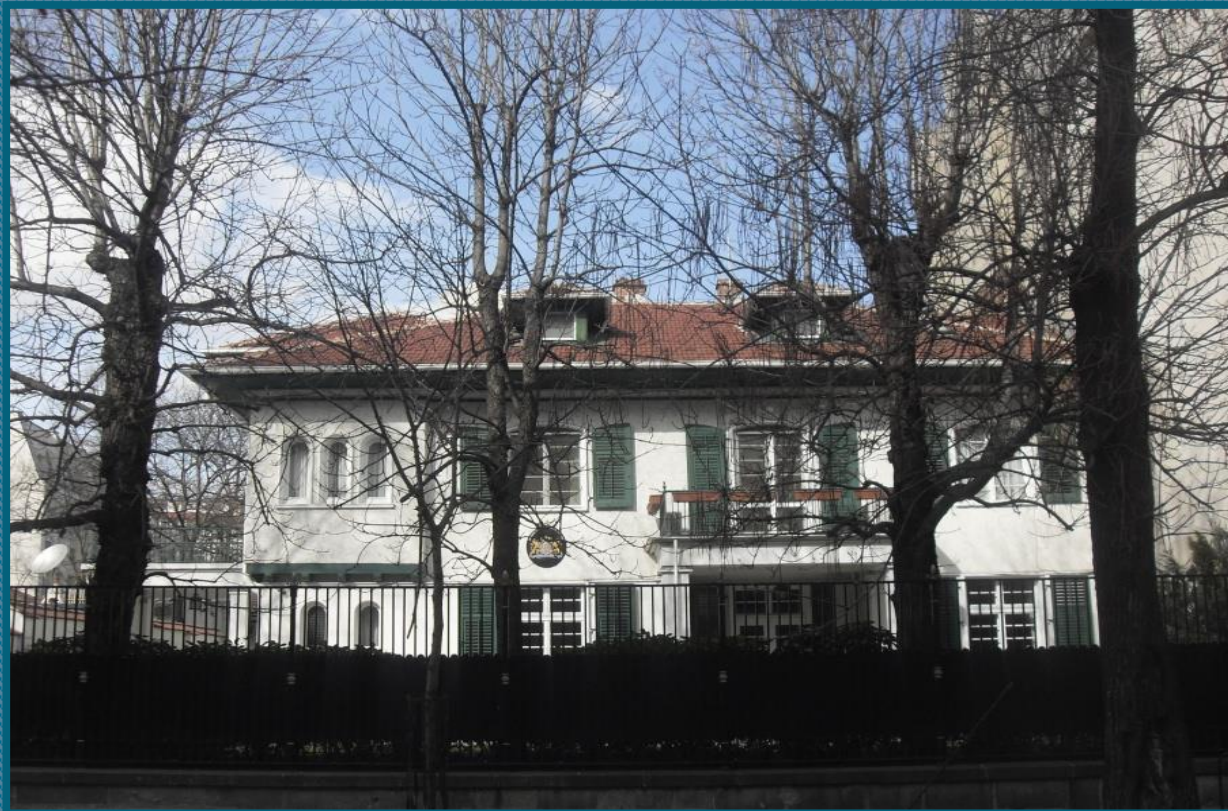
Чапрашиковата къща

С името на Тодор Живков е свързана и “Чапрашиковата къща” на № 19. Тя е принадлежала на големия тютюнотърговец Крум Чапрашиков и е построена през 1932 година. Тодор Живков се премества от съседната сграда (№17) и живее в достолепната къща, която става известна като негов дом. Това дава повод народният хумор да прекръсти улицата от “Оборище” на “Тодорище”. Но след няколко години постепенно Живков започва да преспива в резиденцията в Банкя и се премества там окончателно. След многократна смяна на наемателите, днес къщата е (притежание) и седалище на Българския голф клуб, зад който стои едрият собственик на рекламни агенции и медии Красимир Гергов.

Дипломатическият пасаж

Между № 25 и № 31 се оформя дипломатически пасаж с дълбоки вътрешни и външни дворове. Започва от дома на банкера Анджело Куюмджийски, свързан с американския и френско-белгийския капитал. Обвинен в шпионаж за САЩ, той емигрира през 1941 г., но по-късно чрез него се правят дипломатическите опити за преминаване на България към съюзниците. Къщата е посолство на Република Франция.

На № 29 се намира резиденцията на посланика, а на № 31 е тази на холандския посланик. В миналото тя е била собственост на “шоколадовия крал” Велизар Пеев. Офицер, участник в Сръбско-българската война. През 1901г. открива първата шоколадена фабрика – първо в София, а след това в Своге.

На снимката виждаме резиденцията на холандския посланик

Къщата на Георги Семерджиев

И № 12 буди любопитство. Не само с надстроените мансардни етажи върху великолепната стара сграда, но и с името на Георги Семерджиев, което се свързва с едно от най-старите предприятия в България – “Изида”. Дълго време сградата бе Виетнамско посолство, докато преди шест години премина във владение на Румен Гайтански.

Къщата на Стефан Славчев

Прекрасният двуетажен дом с мансарден етаж на № 43 е на генерал-инженер Стефан Славчев, създател на тежката артилерия в Българската армия, която разгромява фортовата отбрана на одринската крепост през март 1913г. Негов зет е Георги Липовански, който пък е дядо на популярния художник Георги Липовански. По установен от комунистическата власт ред фамилията са изселени от София, а на тяхно място се настанява охранителят на Тодор Живков ген. Кашев - шеф на V управление на ДС - УБО (Управление безопасност и охрана). Известно време в къщата живее и семейството на художника-текстилец Марин Върбанов. Неотдавна тя бе закупена от младия бизнесмен Цабалас, който направи основен ремонт и сградата се превърна в едно от бижутата на ул. "Оборище".

Къщите Близнаци

Тази част на ул. “Оборище”, известна като квартал “Докторски паметник”, завършва при Перловската река, която го отделя от следващия “Типографски квартал”. Но пък краят ѝ е увенчан подобаващо тържествено от домовете близнаци на братята индустриалци Иван и Юлиан Парушеви. Построени са през 1911 г. по проект на арх. Никола Лазаров.

Всяка от къщите е решена строго симетрично с еркери и островърхи покриви, а откъм „Оборище“ имат характерна улична порта. Техните готически кули не са типични за българската архитектура и вероятно поради богатото озеленяване на булеварда арх. Лазаров се е стремил да подчертае сградите и да привлече погледа на минувачите. Това е първата от двете двойки близнашки къщи в София – другата, не толкова впечатляваща, е на бул. “Дондуков” срещу пресечката с ул. “Париж”.

Отляво е снимката
на известния
български архитект

Парижки възпитаник и основател на първото проектантско бюро в България, Лазаров е човекът, на когото София, Варна, Русе и Габрово дължат едни от най-емблематичните си обществени сгради. Наричат го „Архитект Софийски“, защото проектира най-красивите здания от началото на 20-ти век – Централния военен клуб (1907), Българската централна кооперативна банка (1910), Софийската окръжна палата, която днес е Министерство на земеделието и храните (1912-1924) и др. По негови скици са построени и великолепни частни къщи, най-известна от които е Къщата с атлантите на ул. „Граф Игнатиев“ 2, строена за жилище и доходно здание на Коста Балабанов.

Къщата на Мирослав Минев

Първите стопани на следващата сграда са Зоица и Петър Миневи, родителите на Мирослав Минев.-вдъхновен белетрист, журналист и издател. Издава първата си книга - сборник с разкази, "Седем погачи за Господа" (1927 г.), тогава е приет и в Съюза на българските писатели. Гражданското присъствие и будната съвест не носят особени печалби Мирослав Минев. Той участва в Македонското освободително движение и във Втората световна война. По-късно дава своя принос за спасението на българските евреи, поставяйки подписа си под изложението-протест срещу Законопроекта в защита на нацията. Като адвокат поема риска да е защитник на подсъдимия Никола Вапцаров.

След 9 септември 1944 г. т. нар. Народен съд му отнема правото да упражнява професията си понеже е участвал в правителството на Тодор Бурмов. Въпреки превратностите и неволите до края на живота си, въпреки че му се налага и да реди бордюри по тротоарите, Мирослав Минев не загубва добротата и обаянието си, запазва осанката на духовен аристократ, внушаващ почит и уважение.

Народно читалище “Алеко Константинов”

Читалище "Алеко Константинов" се създава само месеци след като спира да тупти сърцето на талантливия български писател, сатирик, общественик и демократ, чието име то носи. Създадено първоначално като квартално, благодарение на активното дело на десетки родолюбиви граждани на София и квартал Подуене, от 1915 г. добива статут на „Народно читалище“.

Булевард Евлоги и Христо Георгиеви

Отляво виждаме гробницата на двамата братя, днес в Букурещ, а отдясно обща тяхна снимка

Майка им е дъщеря на Тодор Пулиев, първия българин, който прави фирма в Румъния и търгува с ориз, гайтани и обработени кожи. В началото на 1830 г. баща им умира, като оставя добро състояние. Двамата братя, като добри предприемачи, го увеличават и даряват голяма част от парите си в подкрепа на българската кауза.

Евлоги Георгиев е роден е на 3 октомври 1819 в Карлово. Учи при Райно Попович в родния си град, а след това в Пловдив, като след приключване на образованието си учителства известно време в Карлово. През 1837 заминава за Галац, след което за Букурещ. Започва търговската си кариера на 18-годишна възраст, без капитал. Постепенно разширява своята работа и успява да стане авторитетна личност във финансовия свят. Христо Георгиев е роден през 1824 г. в Карлово в семейството на Георги Недев, от близкото днешно село Васил Левски, и Евдокия Пулиева.

Военна академия „Георги Сава Раковски“

Военната академия „Георги Стойков Раковски“ в София е най-старото висше военно училище в България. Намира се в центъра на София, близо до Орлов мост и улиците „Шипка“ и „Оборище“. Тя е създадена със Закон, приет от XV народно събрание на 1 март 1912 г. Академията има уникален принос не само за създаването на българския офицерски корпус, а и за изграждането на новата българска държава, за възпитаването на народа в духа на европейските ценности.

Изградени са архитектурни военни мотиви във формата на бойни кули върху корнизите на покрива. Тактическият кабинет се превръща в “салон за забави и представления”. В коридора на парадния вход се поставят две големи репродукции: “Атака” от Вешин и “Атака” на Стаматов, концептуално изразяващи тактическата доктрина на Военното училище и на българската войска.

На източната стена, под часовника, върху мраморна плоча са изобразени границите на България. Най-внушителен обаче е главният корпус на Военна академия, който е изграден в периода 1888–1894 г. по проект на чешкия архитект Антонин Колар за Военното училище. Сградата е триетажна в неоромански стил и е с типична за военните обекти архитектура. Фасадата наподобява старинна крепост, а погледната в перспектива “птичи поглед”, изобразява буквата “Е” (началната буква от името на княгиня Елеонора), с присъщите на постройките в този стил арковидни прозорци и сводове.

Музикална академия „Панчо Владигеров“

Сградата на училището е построена от архитектите Станчо Белковски и Иван Данчов в началото на 30-те години. Днес в нея се помещава Националната музикална академия.

Най-старото ни висше училище за професионални музиканти е основано с указ на Цар Борис III през далечната 1921 година. Днес Националната музикална академия носи името на класика на българската музика Панчо Владигеров – пианист, диригент, педагог и композитор с международна известност. Роден е в Швейцария, но прекарва по-голямата част от живота си в България. Той е изтъкнат музикален педагог — голяма част от младите български композитори са негови възпитаници. За заслугите му към българската музика е удостоен с Димитровска награда и званието Народен артист.

Къщата на Васил Чекаларов

Следващата сграда се намира точно зад спирката на автобус 72, срещу входа на Военната академия, и в нея известно време е живял Васил Христов Чекаларов - войвода от Илинденско-Преображенското въстание, който умира за свободата на българите в Македония. Българският революционер, е бил част от Вътрешната македоно-одринска революционна организация в Костурско. Той е главният противник на гръцката въоръжена пропаганда в Македония . През 1913 г., по време на Междусъюзническата война, Васил Чекаларов е убит в сражение между неговата чета и гръцки войници.

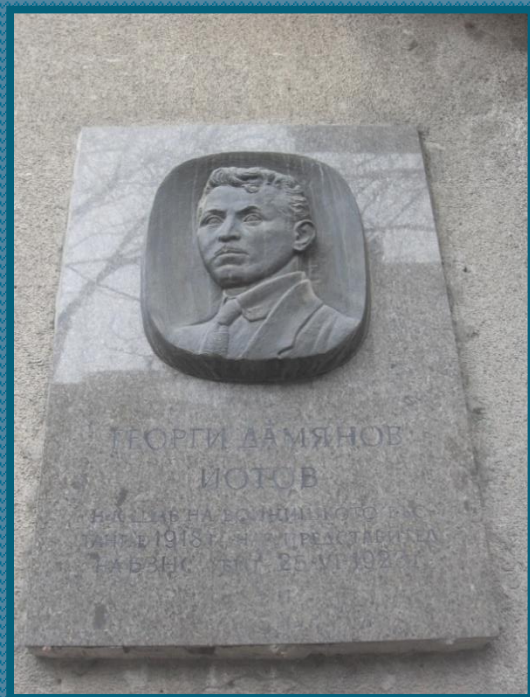
Султан тепе

**Това е изглед на
областта,
където някога
са се водили
сраженията
между
българските и
сръбските
войски.**

Наименованието на улицата идва от област в днешна Република Македония, където са се водили сраженията от така наречената битка при Брегалница. Това е събирателно название за боевете между сръбски и български войски по средното течение на Вардар, протежението на река Брегалница и склоновете на Осоговската планина между 17 и 26 юни (30 юни – 9 юли по нов стил) 1913 г. Те приключват с отстъпление на българите към Царево село. По преценка на сръбски историци това е решителната битка на Втората балканска война, завършила с утвърждаване на сръбската власт, наложена във Вардарска Македония през Първата балканска война.

Къщата на Георги Дамянов

Може би единствената по-значима в исторически план сграда на улицата е тази на Георги Дамянов. Той е роден на 5 май 1886 г. в с. Макоцево, Софийско. Член на БЗНС от 1918 г. Участва в Първата световна война с военно звание фелдфебел. Началник-щаб на сформирания гвардия след обявяване на Радомирската република на 27 септември 1918 г. Осъден на смърт след неуспеха на войнишките бунтове от 1918 г., но след три месеца е амнистиран. Народен представител в XIX и XX Обикновено народно събрание (1920-1923). Ръководител на Юнското въстание в Пирдопско и Новоселско от 1923 година, след разгрома на което е заловен и малко по-късно убит.